

ק ש ר

גליון ד'
סיון תשס"א
June 2001
N° 4

קול שופר רבני אירופה

יוצא לאור על ידי מרכז רבני אירופה – חב"ד ליובאוויטש

מה חדש ?

בראשית חודש ניסן, נערך ברומא סמינר לרבנים וראשי ומנהיגי הקהילות היהודיות באירופה. לסמינר שאורגן ע"י "המרכז לשירותים רוחניים בתפוצות", הגיעו גם אורחים מאה"ק, הרב הראשי לישראל הרב ישראל מאיר לאו ויו"ר המפד"ל הרב יצחק לוי. בארבעת ימי הכינוס דנו על אופנים שונים כיצד להרחיב ולסייע לעבודת הקודש של הרבנים באירופה, תוך כדי שיתוף פעולה. בין השאר השתתפו הרב בערל לאזאר, הרב הראשי לרוסיה, הרב אבא דוד גורעוויטש, הרב הראשי לאוזבקיסטאן ומרכז אסיה, הרב יוסף יצחק פעוונזנער, מנכ"ל מוסדות "סיני" ו"היכל מנחם" בפאריז, הרב משה גרליק, מנהל מרכז רבני אירופה, הרב דוד מונדשיין, מנכ"ל קרן "אור-אבנר-חב"ד" לחינוך יהודי ברחבי חבר העמים ועוד מרבני חב"ד מאיטליה ומרחבי אירופה.

באחד מימי הסמינר, נערך ערב חגיגי לידידו ותומכי מוסדות חב"ד ברומא בראשות השליח הרב יצחק חזן, לרגל שנת המאה להולדת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. במהלך המעמד המרשים כיבדו בהשתתפותם הרב הראשי לישראל, הרב ישראל-מאיר לאו, הרב הראשי לרוסיה, הרב בערל לאזאר, ורבים מאורחי הסמינר. בנאומם שיבחו הדוברים הנכבדים את פעילות חב"ד בעיר והפליאו בדבריהם את פועלו הגדול והחובק עולם של הרבי ע"י שלוחיו ברחבי תבל.

(המשך בעמוד הבא)

נלכה באורחותינו

כדי לפסוק הלכה בתורה – לא מספיקה ההבנה והשגה בתורה, אלא יש צורך ב"סייעתא דשמיא" שיוכל לכוין לאמיתתה של הלכה, בהתאם לרצון העליון ב"ה.

ומובן, ש"סייעתא דשמיא" כזו ננתת ל"רב", דמכיון שתפקידו להורות את המעשה אשר יעשו - עוזרים לו מלמעלה שיכוין אל האמת, משא"כ בעה"ב – אף שיש לו סמיכה לרבנות, הרי מכיון שאין ענינו לפסוק הלכות, אין לו סייעתא דשמיא לכוין אל האמת, ואילו על שכלו הוא – אין לסמוך.

משיחת ש"פ נשא תשמ"ו

איבעיא להו

הגעלת כלים מבשר לחלב או להיפך

הרב לוי יצחק כהן
רב ביהכ"נ וראש כולל היכל מנחם, פאריז
וחבר ועד רבני ליובאוויטש צרפת

לכבוד חג השבועות הננו מגישים בזה ליקוט מדברי הפוסקים בדבר הגעלת כלים משימוש בשר לחלב או להיפך.

המנהג לאסור

מקור המנהג שלא להכשיר כלים מבשר לחלב או איפכא ה"ה במגן אברהם (או"ח סי' תקט ס"ק י"א), וז"ל: "ומכאן משמע שמותר בחול להגעיל כלי חלב לאכול בו בשר או איפכא, והעולם נוהגין אסור... דלמא אתי למטעי... והא דשרינן הכא י"ל כיון שלעולם אין משתמשין בו אלא ע"י ליבון ליכא למיגזר". (ועיין גם שו"ע אדה"ז שם סי' - סי"ג, ובסי' תצד ס"טז).

האם אפשר להכשיר ע"י ליבון

ובמחצית השקל (שם) פירש: "ר"ל כיון דכל פעם שרוצה לאפות צריך להרתחו לצורך האפיה כשיעור ליבון קל, אם כן אפי' ישכח להכשיר מ"מ בלא"ה יוכשר ממילא ע"י שירתחנו לאפות בו".

מדברי המחצית השקל יוצא שאין הבדל במנהג זה בין אם מכשיר ע"י ליבון או הגעלה, לבד מכעין אופן התנור הנ"ל במג"א, מכיון שדרך תשמישו הוא ע"י שמלבנים אותו בעת שמחממים אותו לפני שמכניסים בו האוכל לאפות. (וכן משמע בפמ"ג סי' תנ"א א"א ס"ק ל').
אכן יש פוסקים המקילים, וס"ל שע"י ליבון מותר להכשיר מבשר לחלב או איפכא, ולדעתם המנהג להחמיר הוא רק כשבא להכשיר ע"י הגעלה (ס' ערוגת הבושם, הובא בדרכי תשובה סי' קכא ס"ק נ"ט ד"ה ועיין בשער המלך). (ויל"ע בדבריו, כי בהטעם "דילמא אתי למיטעי" לא נראה הבדל בין ליבון להגעלה. ובדרכ"ת שם מביא בשם ס' משמרת שלום להכריע כהפמ"ג והמחה"ש).

כשמטריף מקודם, בפסח, בשעת הדחק

והפרי מגדים (סי' תקט בא"א ס"ק יא) מוסיף: "ולהגעיל מבשר לחלב נוהגין להטריף מקודם". וכ"כ בסי' תנא (א"א ס"ק ל): "ומ"מ בפסח י"ל דמגעילין מבשר לחלב כי ל"ש [לא שייך] חששא פ"א בשנה, ונוהר הוא". ובסי' תנב (א"א ס"ק יג) כתב: "דבשעת הדחק יראה דמותר לכתחלה להגעיל מבשר לחלב או איפכא".

להגעיל לשימוש פארווייני, אחרי י"ב חודש

ובדרכי תשובה (שם, לעיל) כתב: "אם רוצה להכשיר כלי של בשר או של חלב להשתמש בו שלא חלב ושלא לבשר רק למים וירקות וכדומה פשוט שיכול... ואפילו אם אחר זמן רוצה שוב לייחדו להשתמש חלב או להיפוך ג"כ מותר". "ואם עברו י"ב חודש שלא שימש בו כלל ג"כ יש להקל [להגעיל]".

מה חדש?

איבעיא להו המשך

רבנים חדשים

ל עיר סוצ'י נבחר הרב אריה-לייב איידלקופ שפעל במשך תקופה ארוכה ברוסיה ובאוקראינה ושולט בשפה הרוסית.

את חג הפסח האחרון כבר עשו משפחת איידלקופ בסוצ'י. הם ערכו סדר ציבורי למאה וחמישים מיהודי הקהילה, התוועדות רבתי לרגל י"א בניסן ואפילו חגיגת בר-מצווה לכמה נערים. גם בתקופת ההתארגנות ליציאה, הרב איידלקופ אינו שוקט על שמריו: השבוע ערך ברית מילה בירושלים לבנו בן ה-26 של מנהל הג'וינט בסוצ'י...

ל עיר פולטבה שבאוקראינה, הידועה בדברי ימי חב"ד, זוכה בימים אלה לרב ושליח משלה: הרב יוסף-יצחק סגל ומשפחתו. בית-כנסת חב"ד הגדול בפולטבה משמש היום בית האופרה העירוני, והרב החדש מבטיח לעשות הכל כדי לגאול אותו ולהשיבו לייעודו המקורי.

תערוכת EuroKosher

בימי כ"ב - כ"ג אייר נערכה תערוכת כשרות ארופאית בפאריז. בתערוכה הציגו חברות גדולות מוצרי כשרות שונים ואירגוני כשרות מרחבי העולם כמו OU ו-OK הקימו ביתנים וחילקו חומר הסברה על עניני כשרות. בין היתר השתתפו רבני חב"ד מאירופה העוסקים בעניני כשרות.

כשנעשה בשרי או חלבי בשוגג

וכתב עוד שם בשם 'מורה מובהק' אשר "קדירה שאינה של בשר ולא של חלב, שאם נשפך מעט חלב תחת הקדירה נתיר להגעילה, דלא שייך הטעם שכתב המג"א שם, שאם נתיר להגעיל מבשר לחלב לעולם לא יהיה לאדם רק כלי א' ויגעילה בכל פעם ויש לחוש שמא ישכח להגעילה, דזה לא שייך רק אם השתמש בה מתחלה לחלב או לבשר מרצונו, משא"כ בכה"ג שנשפך תחתיה בשר או חלב שלא לרצונו דהו"ל לדעתו כמו נטרפה שלא לרצונו..."

למרות שיש מפקפקים, הכי נהוג

ולהעיר שבערוך השולחן (יו"ד קכא, יא) מפקפק בכללות חומרא זו, וכתב "ואף שיש מי שסובר שבכלל אין להכשיר לבשר לחלב או לחלב לבשר, אין לחוש בזה כלל, ואין לנו לגזור גזירות מדעתנו מה שלא גזרו חז"ל, וכן מבואר להדיא מדברי הטור בסי' זה שכתב וכן אם מגעיל כלי של בשר לשל חלב או איפכא..."

אכן כבר נתפשט המנהג להתמיר, ראה שו"ת חתם סופר (יו"ד סי' ק"י) שכתב "וקדירה של בשר לא נוהגין להכשירו לחלב וכן בהיפוך, כמ"ש מג"א בהלכות יו"ט. ולא משכחת אלא במכשירו בלאו הכי לצורך י"ט של פסח, שאז אני נוהג להתיר להחליף הכלים כרצון איש ואיש מבשר לחלב וכן בהיפוך, כיון שלא היה ההכשר לכוונת בשר בחלב רק לכוונת חמץ, אז ליכא למיחוש למ"ש מג"א בהלכות יו"ט."

וכן פסק בקצור שולחן ערוך (סי' מו סט"ו): "נוהגין שלא להגעיל כלי חלב להשתמש בו בבשר או איפכא."

ליקוט טעמים על אכילת מאכלי חלב בשבועות

- א. חלב בגימטריא ארבעים. רמז לארבעים יום שניתנה בהם התורה והלוחות.
- ב. עוד טעם, לפי שעד מתן תורה הותר להם בשר נחירה ובהמה טמאה, ועכשיו נאסר להם, ונצטוו על השחיטה ועל מאכלות אסורות ונאסרו כל הכלים, ולא היו יכולים להגעיל הכלים בשבת וביום טוב ולא היה להם מה לאכול והכרחו לאכול מאכלי חלב.
- ג. עוד טעם, שהיתה החלב חידוש שהתירה אותה התורה, כי נאסר להם אבר מן החי עוד מקודם מתן תורה, כשהיו בני נח, וחלב הוא כמו אבר מן החי, ועכשיו הותר להם. ועל כן אוכלים מאכלי חלב לזכרון.
- ד. עוד טעם, כי ביום זה משו את משה מן המים ולא רצה לינוק חלב מן הנכרית, משום שפיו שידבר עם הקב"ה ויקבל הלוחות - עד שהביאו את אמו ותניקוה מחלבה, ועל כן עושין זכר ואוכלין חלב לכבוד משה רבינו עליו השלום.

מעשה שהיה

מספרים על גדול בישראל שבהבחרו לרב בעיר ואם בישראל הביאו לפניו ריבוי שאלות כדי לראות כיצד יפסק הלכה, ועל כל השאלות השיב תשובה נכונה, מלבד על שאלה אחת שהשיב שלא כדעת רוב הפוסקים. כשבאו אליו והעירו לו על כך, השיב "שבדאי לא היתה זו שאלה בנוגע למעשה בפועל, שכן בענין הנוגע למעשה בפועל בודאי היו עוזרים לו מן השמים שלא יכשל, ח"ו, בדבר הלכה. משא"כ כשאין הדבר נוגע לפועל, כי אם ענין הקשור עם כבודו של רב (אם ידע פסק הלכה) - אין הקב"ה מחוייב לדאוג שלא יפגע כבודו של פלוני".

ואכן, ביררו ומצאו ששאלה זו לא היתה נוגעת למעשה בפועל, כי אם, שאלה שהציגו "מחרהרי ריב" שדעתם לא היתה נוחה מבחירתו של הרב, ויצאו ב"מחלוקת שאינה לשם שמים".

משיחת ש"פ נשא תשמ"ו